

לפי רש"י דילך אצל בקי ללמוד היינו
ללמוד הנענוע או הברכה אם כן יקשה
גם בליל פסח שחל בשבת מדוע לא
בטלו אכילת מצה גזירה שמא יטלנו
בידו וילך אצל בקי ללמוד הברכה.
(נר"ת שאל ומשיב רביעאה ח"א ה')

12345678910111213141516171819202122232425262728293031323334353637383940414243444546474849505152535455565758596061626364656667686970717273747576777879808182838485868788899091929394959697989910010110210310410510610710810911011111211311411511611711811912012112212312412512612712812913013113213313413513613713813914014114214314414514614714814915015115215315415515615715815916016116216316416516616716816917017117217317417517617717817918018118218318418518618718818919019119219319419519619719819920020120220320420520620720820921021121221321421521621721821922022122222322422522622722822923023123223323423523623723823924024124224324424524624724824925025125225325425525625725825926026126226326426526626726826927027127227327427527627727827928028128228328428528628728828929029129229329429529629729829930030130230330430530630730830931031131231331431531631731831932032132232332432532632732832933033133233333433533633733833934034134234334434534634734834935035135235335435535635735835936036136236336436536636736836937037137237337437537637737837938038138238338438538638738838939039139239339439539639739839940040140240340440540640740840941041141241341441541641741841942042142242342442542642742842943043143243343443543643743843944044144244344444544644744844945045145245345445545645745845946046146246346446546646746846947047147247347447547647747847948048148248348448548648748848949049149249349449549649749849950050150250350450550650750850951051151251351451551651751851952052152252352452552652752852953053153253353453553653753853954054154254354454554654754854955055155255355455555655755855956056156256356456556656756856957057157257357457557657757857958058158258358458558658758858959059159259359459559659759859960060160260360460560660760860961061161261361461561661761861962062162262362462562662762862963063163263363463563663763863964064164264364464564664764864965065165265365465565665765865966066166266366466566666766866967067167267367467567667767867968068168268368468568668768868969069169269369469569669769869970070170270370470570670770870971071171271371471571671771871972072172272372472572672772872973073173273373473573673773873974074174274374474574674774874975075175275375475575675775875976076176276376476576676776876977077177277377477577677777877978078178278378478578678778878979079179279379479579679779879980080180280380480580680780880981081181281381481581681781881982082182282382482582682782882983083183283383483583683783883984084184284384484584684784884985085185285385485585685785885986086186286386486586686786886987087187287387487587687787887988088188288388488588688788888989089189289389489589689789889990090190290390490590690790890991091191291391491591691791891992092192292392492592692792892993093193293393493593693793893994094194294394494594694794894995095195295395495595695795895996096196296396496596696796896997097197297397497597697797897998098198298398498598698798898999099199299399499599699799899910001001100210031004100510061007100810091010101110121013101410151016101710181019102010211022102310241025102610271028102910301031103210331034103510361037103810391040104110421043104410451046104710481049105010511052105310541055105610571058105910601061106210631064106510661067106810691070107110721073107410751076107710781079108010811082108310841085108610871088108910901091109210931094109510961097109810991100110111021103110411051106110711081109111011111112111311141115111611171118111911201121112211231124112511261127112811291130113111321133113411351136113711381139114011411142114311441145114611471148114911501151115211531154115511561157115811591160116111621163116411651166116711681169117011711172117311741175117611771178117911801181118211831184118511861187118811891190119111921193119411951196119711981199120012011202120312041205120612071208120912101211121212131214121512161217121812191220122112221223122412251226122712281229123012311232123312341235123612371238123912401241124212431244124512461247124812491250125112521253125412551256125712581259126012611262126312641265126612671268126912701271127212731274127512761277127812791280128112821283128412851286128712881289129012911292129312941295129612971298129913001

סוכה מ"ב ע"ב, מתניתין כיצד יום טוב הראשון של חג שחל להיות בשבת לולב שבעה ושאר כל הימים ששה, (פי' שאר כל הימים שחל בהם יום טוב ראשון ונמצאת שבת בחולו של מועד לא דחי, רש"י), והקשו בגמרא אמאי טלטול בעלמא הוא ולידחי שבת, אמר רבה גזירה שמא יטלנו בידו וילך אצל בקי ללמוד ויעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים, וברש"י ילך אצל בקי ללמוד נענועו או ברכתו עכ"ל, והנה בשו"ת שואל ומשיב (רביעאה ח"א סי' ה') הביא להקשות דלפי רש"י דילך אצל בקי ללמוד היינו ללמוד הנענוע או הברכה, אם כן יקשה גם בליל פסח שחל בשבת מדוע לא בטלו אכילת מצה גזירה שמא יטלנו בידו וילך אצל בקי ללמוד הברכה, ואמנם הפני יהשע (סוכה מ"ג ע"ב) כתב בבאור הרש"י דדוקא בלולב דאיכא ד' מינים אפשר דאין הכל בקיאין אם מברכין על האתרוג או הלולב מה שאין כן בשאר מצוות הנוהגות בשבת, אבל לכאורה גם במצה צריך ללמוד על מה הברכה אם על השלמה או על הפרוסה.

א. אין חשש שיוציא כגרוגרת משום שלקחים המצוה די בכזית

והנה בשו"ת בית שערים (או"ח סי' שנ"ג) הביא מבנו לתרץ דשעור הוצאת אוכלים בשבת הוא כגרוגרת ואכילת מצה סגי בכזית ואם כן לא יבא לידי אסור סקילה, מה שאין כן בלולב שופר ומגילה ודאי יש שעור עכ"ל, וכתב שם לדחות וז"ל לענין הוצאת אוכלים בשבת דאין שעורן הלכה למשה מסיני אלא לפי חשיבותן וצורכן (עיין שבת צ"א גבי הוציא כגרוגרת לאכילה ונמלך לזריעה) פשיטא דאם הוציא כזית מצה כדי לקיים מצות אכילת מצה דחייב וכו', וראיה לזה מירושלמי פ"ג דשבת ה"ג דאיתא התם כך אני אומר הוציא מצה מרשות היחיד לרשות הרבים אינו יוצא ידי חובתו בפסח וכו' משום מצוה הבאה בעבירה, ואי נימא דאינו חייב עד שיוציא כגרוגרת אם כן אין כאן מצוה הבאה בעבירה כלל, ואפילו הוציא כגרוגרת שהרי אין צריך עבירה למצוה ואין המצוה בא על ידי העבירה כמו שכתבו תוס' סוכה ל' עכ"ל.

וכעין זה כתב לדחות גם הגר"י קליין זצ"ל בקובץ אהל יצחק (סטמאר) שנה ט' חוברת י"ב עמוד א'. וז"ל יסלח לי מר כי לא דמ כלל בזה כי הלא כל עיקר חששא דשמא יעבירונו היא